

'Geef je rugzak maar aan mij'

Fonds Jovel beantwoordt aan werkelijke nood in het landschap van schuldbemiddeling

- Fonds Jovel handelt vanuit Bijbelse inspiratie
- Het neemt schulden van gezinnen over en biedt hen aldus een nieuwe start
- Het gaat om eenmalige kwijtschelding via heldere criteria

Ilse VAN HALST

De armoede neemt onrustbarrend toe. Generatiearmen zakken dieper weg in de armoede en door een tegenslag zoals ziekte, ongeval of partnervlies belanden ook niet-generatiearmen in de armoede. Om die laatste een nieuwe start te geven, richtte Mia De Schamphelaere het Fonds Jovel op, dat beheerd wordt door de Koning Boudewijnstichting en samenwerkt met het OCMW Antwerpen.

Op 1 januari 2013 kreeg de gewezen CD&V-politica een ingeving: „Toen ik mijn dierbaren gelukkig nieuwjaar wenste, realiseerde ik me dat een nieuwe start bij het begin van het jaar niet voor iedereen is weggelegd, omdat mensen soms al een rugzak met schulden torsen.” Daarop bedacht ze het Fonds Jovel, een instrument om geld te verzamelen voor de financiering van schuldkwijtschelding in gezinnen met kinderen. „Als kinderen moeten opgroeien in armoede, hypothekeert dat hun toekomst-kansen”, motiveert ze.

Concreet grijpt Jovel in op het moment waarop gezinnen door toevallige omstandigheden drien-

gen te vervallen in armoede die blijvend kan worden, door hun rugzak met schulden over te nemen. „Zo voorkomen we dat die oplopen en incidentele armoede uitgroeit tot generatiearmoede”, legt De Schamphelaere uit.

Het idee haalde ze bij Leviticus 25. „Jovel” is een Bijbels woord en verwijst naar het jubeljaar. Na zeven keer zeven jaar zal het vijftigste jaar een ‘heilig jaar’ zijn waarin alle schulden worden kwijtgescholden en ieder een nieuwe start kan nemen om definitieve verarming tegen te gaan”, vertelt ze. „Ook economisch is deze Bijbelse gedachte zinvol. Denk aan de kwijtschelding van schulden van ontwikkelingslanden of, dichterbij huis, aan de redding van banken door de overheid. Waarom niet iets dergelijks in het leven roepen op menselijke schaal?”

Moeten opgroeien in armoede bedreigt de toekomst van kinderen

De Schamphelaere beseft dat sommigen haar idee lauw onthalen. Wie zich in nesten werkt, moet er maar zelf uit geraken, klinkt het vaak. „Deze vorm van hulp is een echte christelijke gedachte”, benadrukt ze. „Als gelovige word ik geappelleerd door wat ik zie aan noden rondom me en wil ik daar iets aan doen.”

In het landschap van de bestaande diensten voor schuldbemiddeling is het Fonds Jovel iets nieuws. „Het gaat om private vrijgevigheid, in meerdere betekenissen. Dankzij giften van privépersonen geven we gezinnen de vrijheid om weer met een schone lei te beginnen.”

In een eerste fase focust het Fonds Jovel met het OCMW Antwerpen op mensen die schulden dreigen te maken doordat ze hun factuur voor drinkwater niet meer kunnen betalen. Bestuurscoördinator Erwin Van de Mosselaer van het OCMW Antwerpen: „Wie zijn rekening voor elektriciteit en gas niet kan betalen, kan een voorwaardelijk beroep doen op een energiefonds. Voor achterstallige waterschulden bestaat zoiets niet. Jovel is dus een welkom antwoord op een reële nood.”

„Wekelijks belandt een honderdtal dossiers bij het OCMW van mensen die in de problemen geraken omdat ze hun waterrekening niet kunnen betalen. Dat is veel. Vooral voor gezinnen met jonge kinderen is het afsluiten van water ingrijpend. Beeld je in dat je ongewassen en met vieze kleren naar school moet.”

Belangrijk is ook dat het geld niet in een bodemloze put verdwijnt. Van de Mosselaer: „Het OCMW screent wie voor kwijtschelding in aanmerking komt. Heeft het gezin een vast inkomen? Gaan de kinderen op school? Is er een risico op hervallen? Is er verslaving in het spel? Staat de schuldenlast een normaal leven in de weg? Het gezin moet ook bereid zijn zelf mee te werken.”

De Schamphelaere vult aan: „Na drie maanden bezoeken medewerkers het geholpen gezin om ter plaatse na te gaan of de schuldkwijtschelding impact had en er geen nieuwe schulden zijn. Het fonds komt immers slechts eenmalig tussen.”

Giften (fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro) zijn welkom op BE10 0000 0000 0404 met vermelding „Jovel” of ++013/1190/00022+++.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Vooruitgang is niet alleen een kwestie van statistieken

” Op veel plaatsen in Syrië zitten wanhopige burgers vast in door het leger omsingelde en belegerde steden en dorpen. De eerste hongerdoden zijn gevallen. Ook in vluchtelingenkampen vlak bij de hoofdstad Damascus is de situatie dramatisch doordat het regime van president Assad ook daar de toevoer van voedsel en medicijnen onmogelijk maakt. De Verenigde Naties waarschuwen dan ook terecht voor extreem menselijk lijden als konvooien met hulpgoederen niet snel naar de getroffen plaatsen kunnen. De Syrische autoriteiten lijken evenwel niet van plan te wijken.

De confrontatie met het geweld, de ellende en de dreigende hongersnood in grote delen van Syrië, alsook de recente gruwelijke moordpartijen in de Centraal-Afrikaanse Republiek en Zuid-Sudan, zadelen ons eens te meer op met gevoelens van onmacht en machteloosheid. Toch leven we volgens de Nederlandse historicus Rutger Bregman, auteur van *De geschiedenis van de vooruitgang*, in de beste tijd ooit. Cijfers, grafieken en tabellen wijzen volgens hem ondubbelzinnig in een duidelijke richting, die van de vooruitgang als een gestaag, bijna onzichtbaar proces dat maakt dat we nu rijker, gezonder, slimmer en vredelievender leven dan ooit tevoren.

Een onlangs door *Knack* bewerkte en gepubliceerde bijdrage van Bregman staafde die bewering overvloedig met cijfermateriaal. Extreme armoede kan vóór 2040 volledig worden uitgeroeid. Voor het eerst in de geschiedenis sterven meer mensen aan overgewicht dan aan honger. Afrika is geen hopeloos continent meer. Het herbergt zes van de tien snelst groeiende economieën en drie op de vier Afrikanen hebben een mobiele telefoon. De levensverwachting van de laagste inkomens steeg wereldwijd van 52 jaar in 1990 naar 60 jaar nu. Tegelijk daalt de criminaliteit en stijgt ons intelligentiequotiënt. Onze tijd kent bovendien een razendsnelle emancipatie waardoor de vrijheid van het individu haar opmars voortzet. Kortom, de utopie van het goede leven lijkt werkelijkheid geworden. Hoewel. „Menselijke vooruitgang is geen natuurwet”, waarschuwt Bregman wijs. „Er zijn altijd slachtoffers, zij die de trein van de vooruitgang niet kunnen bijhouden of eraf vallen.”

Het is niet omdat drie op de vier Afrikanen een mobiele telefoon hebben dat deze wereld de beste ooit is

Over wie die slachtoffers zijn, lezen we dagelijks in de kranten. Ze leven niet alleen in een door natuurrampen of burgeroorlogen getroffen ver land, maar ook onder ons. Het aantal zelfdodingen in Vlaanderen blijft alarmerend hoog. In 2011 stapten maar liefst 1.152 Vlamingen – 820 mannen en 332 vrouwen – uit het leven. Dat waren er 82 meer dan het jaar voordien. Daarmee halen we voor zelfdoding bijna de slechtste score in Europa. Bij de vrouwen staan we zelfs aan de top. De week waarin Bregmans artikel in *Knack* verscheen, werden we daarenboven nog maar eens opgeschrikt door twee gezinsdrama's. Een man vermoordde zijn vrouw en dochter, een ander ontvoerde zijn vriendin. Aan de basis daarvan lagen psychologische problemen. Dat Vlaanderen het zo slecht doet als het over psychische problemen en depressies gaat, wijten experts onder meer aan onze inborst. We wachten te lang om hulp te zoeken.

Het lijkt geen twijfel dat de vooruitgang ons leven materieel, medisch en sociaal enorm positief heeft beïnvloed. Daarmee is de kous echter niet af. Stapels statistieken over een stijgende levensverwachting, de toegenomen kansen op arbeid voor vrouwen en het groeiende succes van de wereldeconomie zeggen niet noodzakelijk iets over welzijn en geluk. Hoe vaak hebben maatschappijhervormers, filosofen, sociologen, historici en psychiaters ons al niet voorghouden dat we het zoveel beter hebben dan onze voorouders en dat er nog iets nieuws en beters op komst is. Het is het oude discours dat we vooruitgang noemen. Maar hoe moeten we dat woord begrijpen te midden van de schrijnende beelden van uitgemergelde Syrische baby's en dodelijk toegetakelde lichamen in Zuid-Sudan en de Centraal-Afrikaanse Republiek? ”

Door toevallige omstandigheden belanden almaar meer gezinnen in de armoede. © Corbis